

Iedzīvotāju īpatsvars, kas ziņotu par atsevišķu valsts iestāžu darbinieku pretlikumīgu rīcību, un uzskati par policistu tiesībām pielietot fizisku spēku un speciālos līdzekļus

**Latvijas iedzīvotāju aptaujas rezultāti
2020. gada decembris**

Saturs

Pētījuma apraksts _____	3
Respondentu sociāli demogrāfiskais profils _____	4
Galvenie secinājumi _____	5
Galvenie rezultāti _____	7
1. Iedzīvotāju īpatsvars, kas ziņotu par pieredzētu atsevišķās valsts iestādēs strādājošo nelikumīgu rīcību _____	8
2. Iedzīvotāju īpatsvars, kas par pēdējo piecu gadu laikā pieredzētu atsevišķu valsts iestāžu darbinieku pārkāpumu nav ziņojuši _____	10
3. Uzskati par to, vai policijas amatpersonas drīkst pielietot fizisku spēku un speciālos līdzekļus, lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību un drošību _____	12
Pielikums _____	14
Aptaujas anketa _____	15
Statistiskās kļūdas novērtēšanas tabula _____	16

Pētījuma apraksts

Pētījuma veicējs: tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS

Mērķa grupa: Latvijas iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 75 gadiem

Aptaujas metode: Tiešās intervijas respondentu dzīvesvietās

Izlases apjoms: 1008 respondenti (ģenerālkopums: 1527 tūkst. cilv.)

Izlases metode: Stratificētā nejaušā izlase

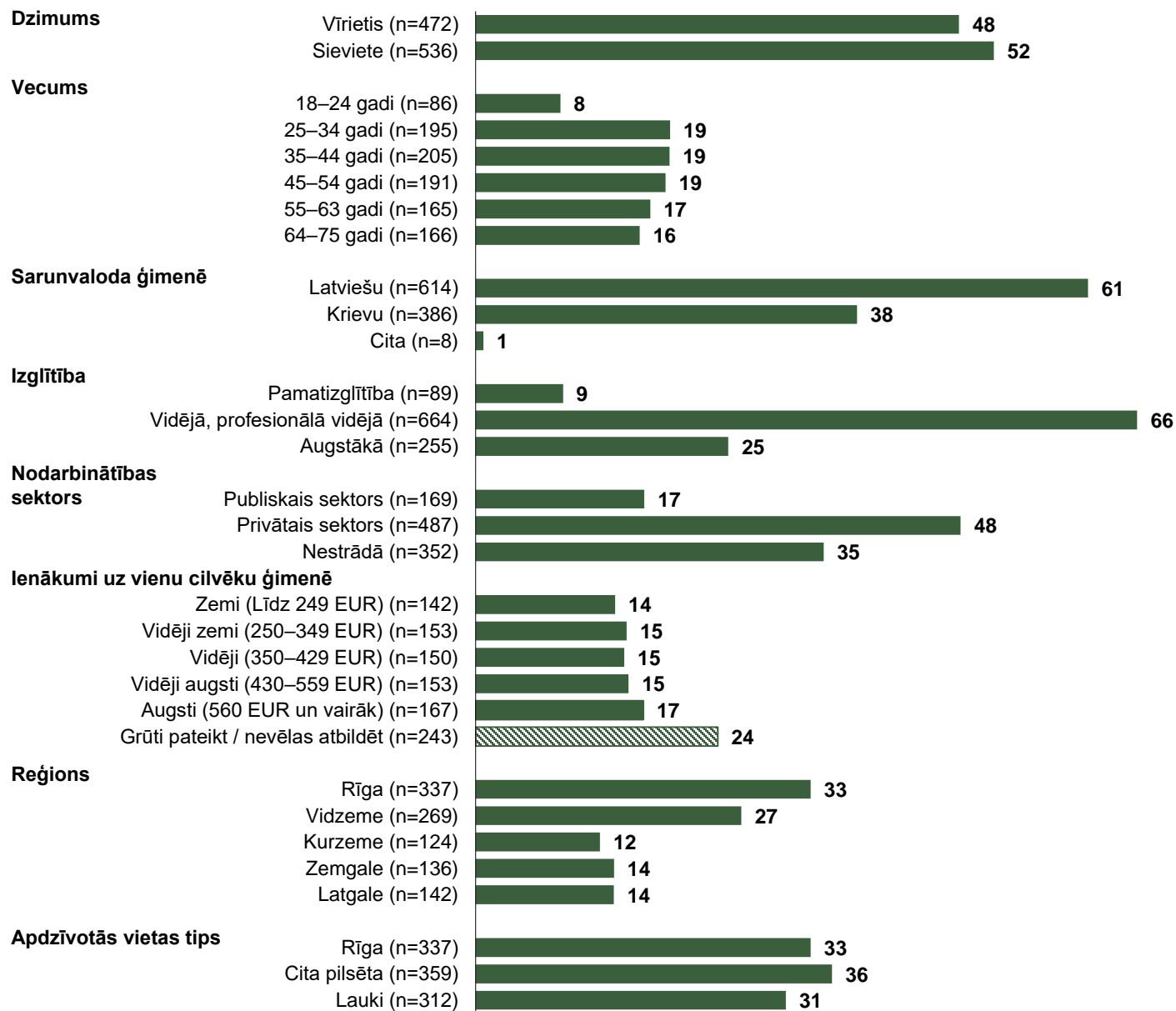
Ģeogrāfiskais pārklājums: visa Latvija (125 izlases punkti)

Aptaujas veikšanas laiks: 27.11.2020. līdz 11.12.2020.

Datu svēršana: dati tika svērti pēc pazīmēm: reģions, tautība, dzimums, vecums saskaņā ar LR IeM PMLP iedzīvotāju reģistra datiem uz 27.01.2020. Šajā materiālā norādīti svērti procenti un nesvērts respondentu skaits.

Respondentu sociāli demogrāfiskais profils

%

Galvenie secinājumi

Galvenie secinājumi

- 2020. gada decembra Latvijas iedzīvotāju aptaujas dati liecina, ka vairāk nekā trešdaļa jeb 34% iedzīvotāju ziņotu, ja saskartos ar šādās iestādēs* strādājošo pretlikumīgu rīcību. Tomēr **aptuveni puse jeb 51% iedzīvotāju par to neziņotu**. Biežāk minētie iemesli, kādēļ respondenti neziņotu par šādu rīcību, ir uzskats, ka tāpat neko nepanāktu (25%), un ka nav vēlmes iesaistīties pārkāpuma izskatīšanas procesā. Lai gan to respondentu īpatsvars, kuri neziņotu par pārkāpumu, salīdzinot ar 2019. gadu, nav būtiski mainījies, tomēr ir samazinājies to respondentu īpatsvars, kuri neziņotu, jo uzskata, ka tāpat neko nepanāks. Biežāk par pārkāpumiem ziņotu respondenti ar augstāku izglītības līmeni, augstiem ienākumiem, ģimenē latviski runājošie un publiskajā sektorā strādājošie.
- Saskaņā ar aptaujas datiem, **10% iedzīvotāju norādījuši, ka pēdējo piecu gadu laikā viņi vai viņu ģimenes locekļi ir nonākuši situācijā, kad piedzīvots pārkāpums no iepriekš uzskaitīto iestāžu nodarbināto puses, bet par to nav ziņojuši**, turpretī 86% nav bijuši tādā situācijā. Salīdzinot ar 2019. gada datiem, ir samazinājies to respondentu īpatsvars, kuri paši vai viņu ģimenes locekļi ir nonākuši šādās situācijās.
- Domājot par to, vai policijas amatpersonas **drīkst pielietot fizisku spēku un speciālos līdzekļus** (piemēram, roku dzelžus, sasiešanas līdzekļus, steku, elektrošoku, gāzes baloniņu, u. c.), **lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību un drošību, kopumā gandrīz puse jeb 48% iedzīvotāju uzskata, ka tās to drīkst** (noteikti drīkst — 13%, vairāk sliecas domāt, ka drīkst — 35%), turpretī kopumā 45% aptaujāto uzskata, ka nedrīkst (noteikti nedrīkst — 20%, vairāk sliecas domāt, ka nedrīkst — 25%). Salīdzinot ar 2019. gada datiem, ir samazinājies to respondentu īpatsvars, kuri uzskata, ka policijas amatpersonas drīkst pielietot fizisku spēku un speciālos līdzekļus, lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību un drošību.

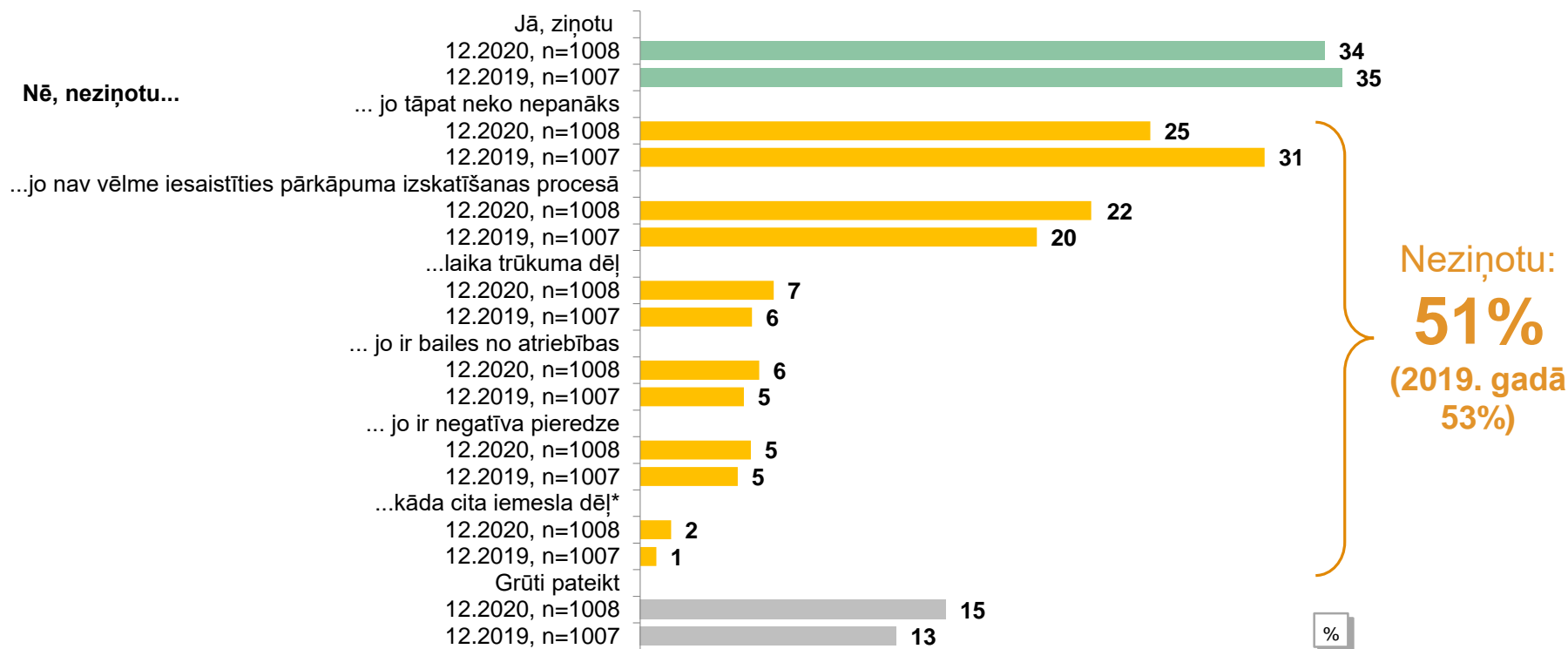
*Valsts policija, Pašvaldības policija, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Valsts robežsardze, Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs, Nodrošinājuma valsts aģentūra, Ieslodzījuma vietu pārvalde (ieslodzījuma vietas), Ostas policija

Galvenie rezultāti

Iedzīvotāju īpatsvars, kas ziņotu par pieredzētu atsevišķās valsts iestādēs strādājošo nelikumīgu rīcību

K1. "Ja Jūs saskartos ar kādu no šajās iestādēs strādājošo rīcību, kura, Jūsaprāt, būtu pretlikumīga, vai Jūs par to ziņotu? Valsts policija, Pašvaldības policija, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Valsts robezsardze, Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs, Nodrošinājuma valsts aģentūra, Ieslodzījuma vietu pārvalde (ieslodzījuma vietas), Ostas policija"

Iespējamās vairākas atbildes

Bāze: visi respondenti (skat. "n=" grafikā)

*Citas respondentu minētās atbildes:

Minēts 6 reizes:

To nedara vai nepatīk ziņot/sūdzēties/"stučīt".

Minēts 1 reizi:

Dieviņš visu tāpat noliks pa vietām; grūti pierādāms fakts; kāpēc man tas jādara, lai dzīvo, man vienalga; nezinātu, uz kuriem ir jāiet ziņot par pārkāpumu; pats tiktu galā; tam nav iemesla; trūkst zināšanu un pieredzes, lai izvērtētu situācijas nopietnību; vienkārši negribu; visi var kļūdīties.

Iedzīvotāju īpatsvars, kas ziņotu par pieredzētu atsevišķās valsts iestādēs strādājošo nelikumīgu rīcību

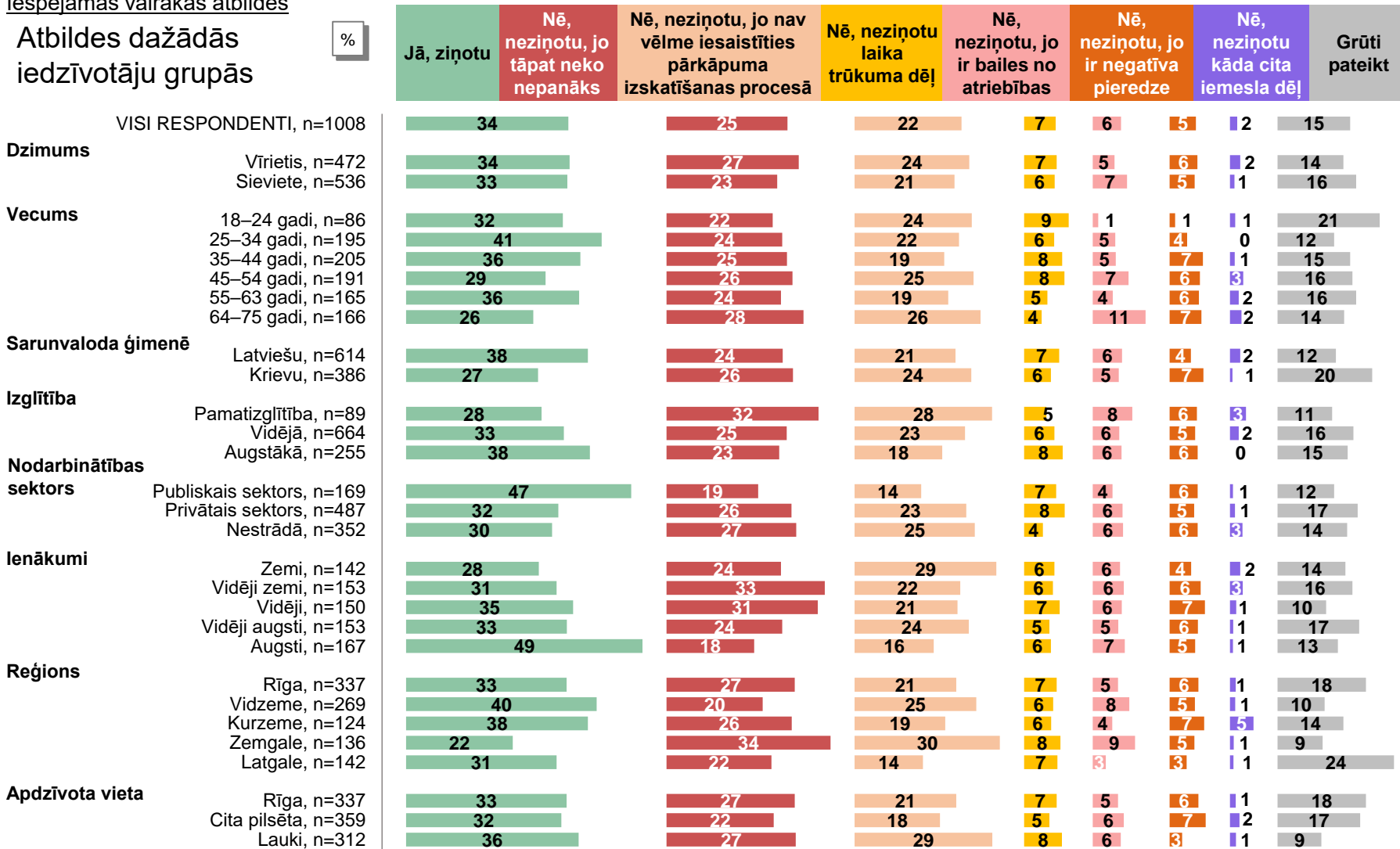
K1. "Ja Jūs saskartos ar kādu no šajās iestādēs strādājošo rīcību, kura, Jūsprāt, būtu pretlikumīga, vai Jūs par to ziņotu?"

Valsts policija, Pašvaldības policija, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Valsts robežsardze, Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs, Nodrošinājuma valsts aģentūra, Ieslodzījuma vietu pārvalde (ieslodzījuma vietas), Ostas policija"

Iespējamās vairākas atbildes

Atbildes dažādās iedzīvotāju grupās

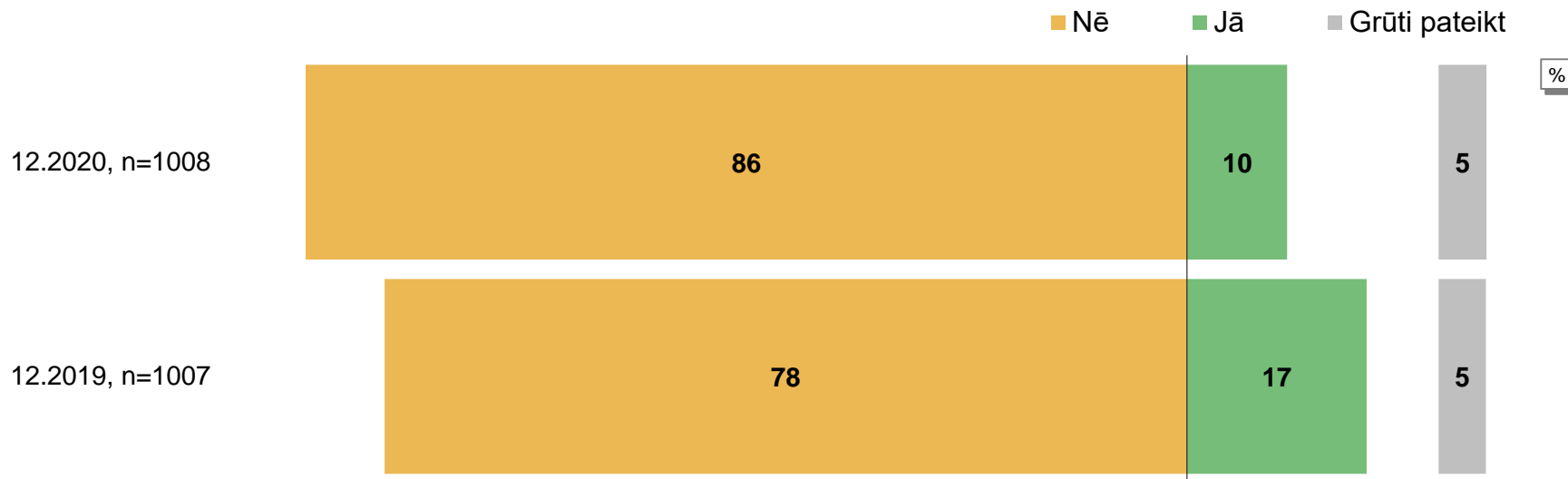
%

Bāze: visi respondenti attiecīgajās grupās (skat. "n=" grafikā)

Iedzīvotāju īpatsvars, kas par pēdējo piecu gadu laikā pieredzētu atsevišķu valsts iestāžu darbinieku pārkāpumu nav ziņojuši

K2. "Vai pēdējo 5 gadu laikā Jūs vai citi Jūsu ģimenes locekļi esat nonākuši situācijā, kad piedzīvojāt pārkāpumu no iepriekš uzskaitīto iestāžu* nodarbināto pusēs, bet par to neziņojāt?"

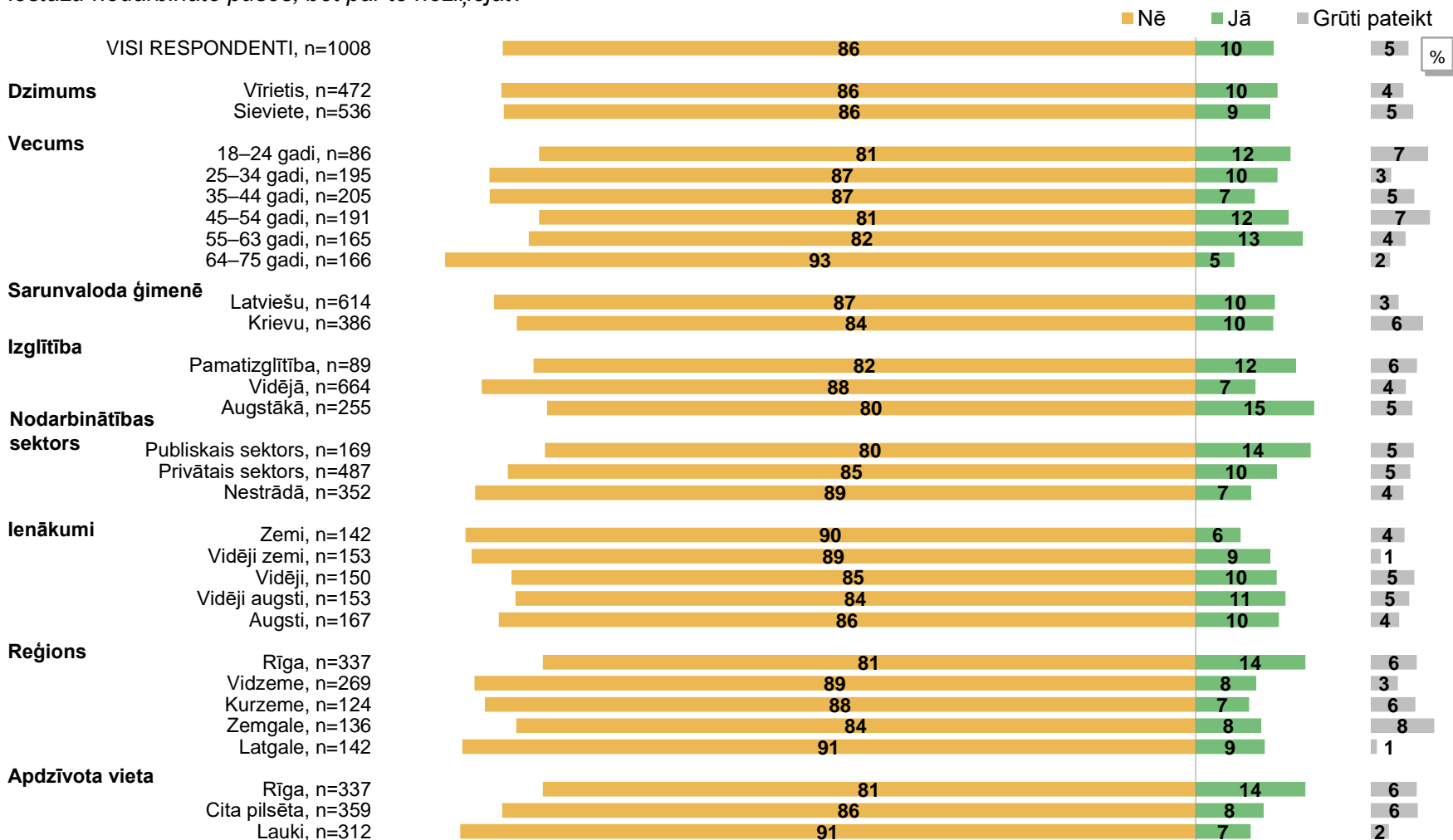
Bāze: visi respondenti (skat. "n=" grafikā)

*Valsts policija, Pašvaldības policija, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Valsts robežsardze, Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs, Nodrošinājuma valsts aģentūra, Ieslodzītumu vietu pārvalde (ieslodzītumu vietas), Ostas policija

Iedzīvotāju īpatsvars, kas par pēdējo piecu gadu laikā pieredzētu atsevišķu valsts iestāžu darbinieku pārkāpumu nav ziņojuši

Atbildes dažādās iedzīvotāju grupās

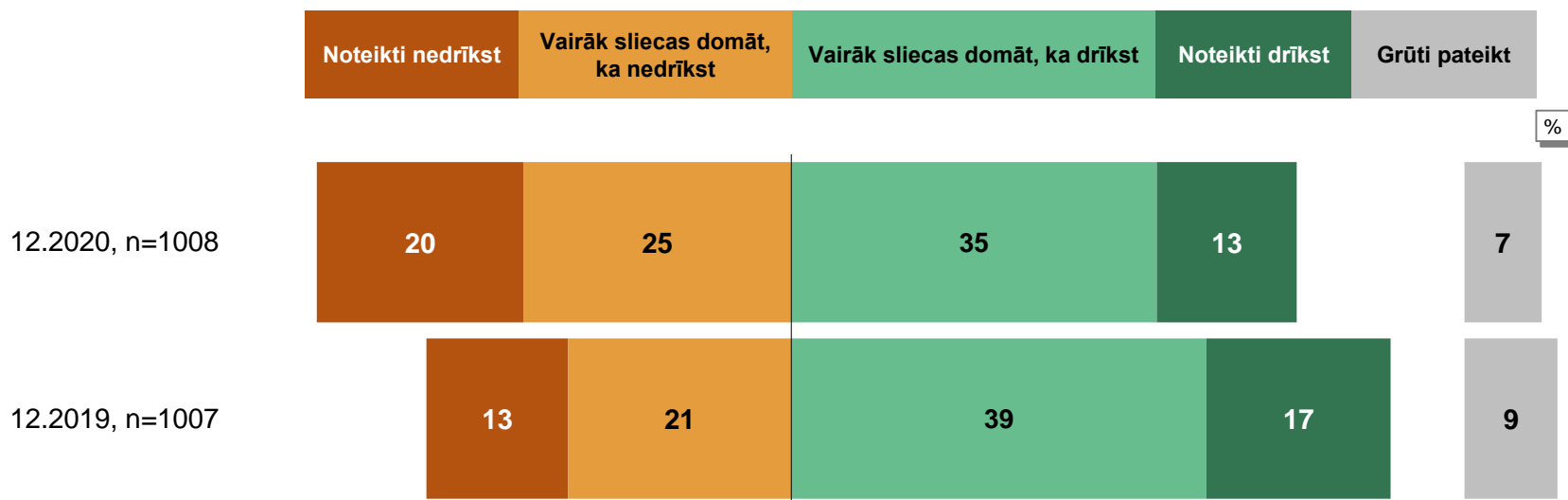
K2. "Vai pēdējo 5 gadu laikā Jūs vai citi Jūsu ģimenes locekļi esat nonākuši situācijā, kad piedzīvojāt pārkāpumu no iepriekš uzskaitīto iestāžu nodarbināto puses, bet par to neziņojāt?"

Bāze: visi respondenti attiecīgajās grupās (skat. "n=" grafikā)

Uzskati par to, vai policijas amatpersonas drīkst pielietot fizisku spēku un speciālos līdzekļus, lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību un drošību

K3. "Vai policijas amatpersonas drīkst pielietot fizisku spēku un speciālos līdzekļus (piemēram, roku dzelžus, sasiešanas līdzekļus, steku, elektrošoku, gāzes baloniņu u. c.), lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību un drošību?"

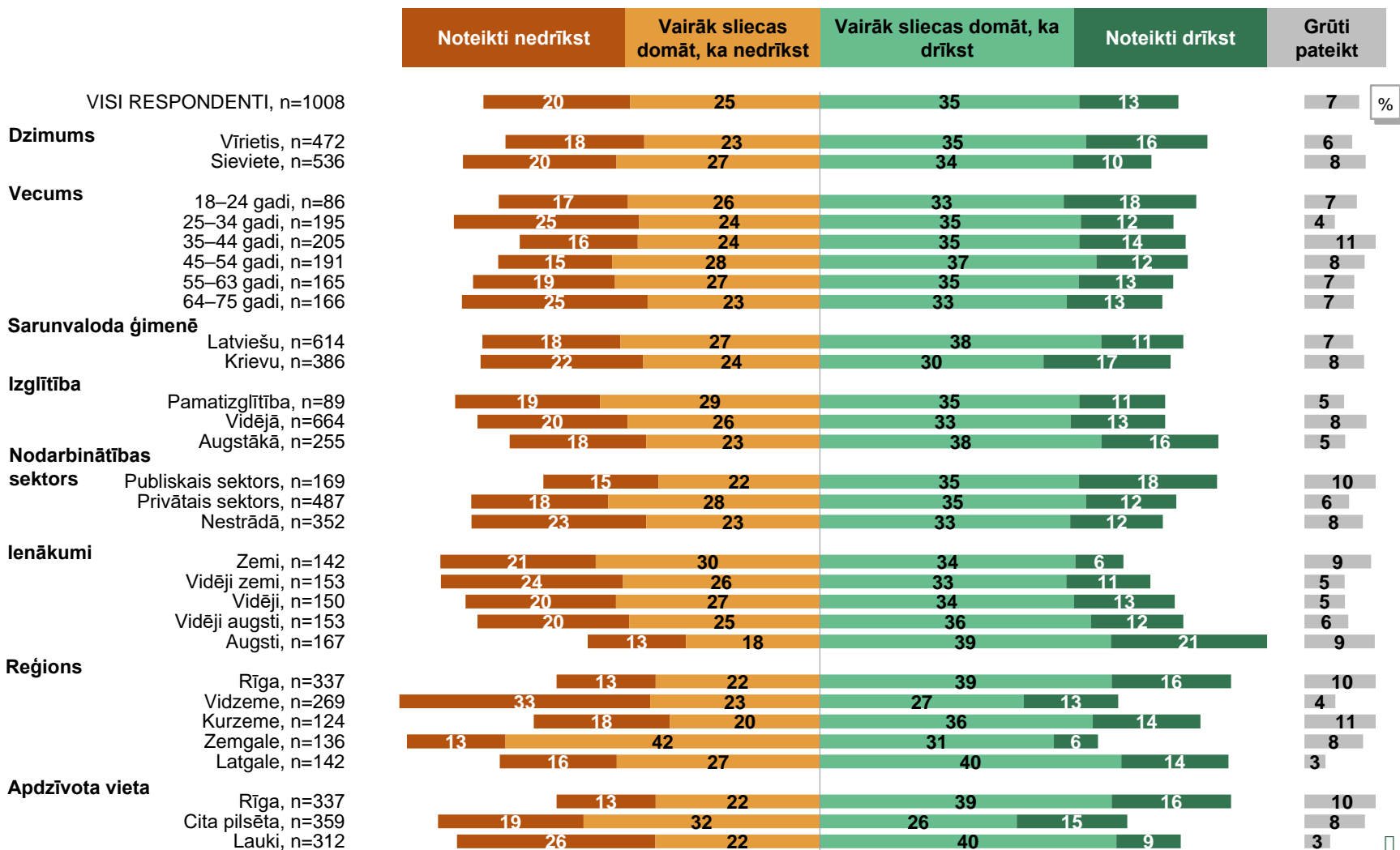

Bāze: visi respondenti (skat. "n=" grafikā)

Uzskati par to, vai policijas amatpersonas drīkst pielietot fizisku spēku un speciālos līdzekļus, lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību un drošību

Atbildes dažādās iedzīvotāju grupās

K3. "Vai policijas amatpersonas drīkst pielietot fizisku spēku un speciālos līdzekļus (piemēram, roku dzelžus, sasiešanas līdzekļus, steku, elektrošoku, gāzes baloniņu, u.c.), lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību un drošību?"

Bāze: visi respondenti attiecīgajās grupās (skat. "n=" grafikā)

Pielikums

Aptaujas anketa

K1. Ja Jūs saskartos ar šajās iestādēs strādājošo rīcību, kura, Jūsuprāt, būtu pretlikumīga, vai Jūs par to ziņotu?

Valsts policija

Pašvaldības policija

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Valsts robežsardze

Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs

Nodrošinājuma valsts aģentūra

Ieslodzījuma vietu pārvalde (ieslodzījuma vietas)

Ostas policija

Iespējamās vairākas atbildes

Jā, ziņotu		1
Nē, neziņotu	laika trūkuma dēļ	2
	jo nav vēlme iesaistīties pārkāpuma izskatīšanas procesā	3
	jo tāpat neko nepanākšu	4
	jo ir negatīva pieredze	5
	jo ir bailes no atriebības	6
	kāda cita iemesla dēļ (<i>lūdzu, īsi pierakstiet</i>)	7
Grūti pateikt/ NA		8

K2. Vai pēdējo 5 gadu laikā Jūs vai citi Jūsu ģimenes locekļi esat nonākuši situācijā, kad piedzīvojāt pārkāpumu no iepriekš uzskaitīto iestāžu nodarbināto puses, bet par to neziņojāt?

Jā	1
Nē	2
Grūti pateikt/ NA	8

K3. Vai policijas amatpersonas drīkst pielietot fizisku spēku un speciālos līdzekļus (piemēram, roku dzelžus, sasiešanas līdzekļus, steku, elektrošoku, gāzes baloniņu, u. c.), lai nodrošinātu sabiedrisko kārtību un drošību? Vai tās to...

Noteikti drīkst	1
Vairāk sliecos domāt, ka drīkst	2
Vairāk sliecos domāt, ka nedrīkst	3
Noteikti nedrīkst	4
Grūti pateikt/ NA	8

Statistiskās kļūdas novērtēšanas tabula

Pētījuma rezultātos vienmēr pastāv zināma *statistiskās kļūdas* varbūtība. Analizējot un interpretējot pētījumā iegūtos rezultātus, to vajadzētu ņemt vērā. Tās atšķirības, kuras iekļaujas statistiskās kļūdas robežās jeb ir mazākas par to, var uzskatīt par *nenozīmīgām*.

Atbilžu sadalījums %	Respondentu skaits (bāze) N =												
	50	75	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100
1 vai 99	2.8	2.2	1.9	1.4	1.1	1.0	0.9	0.8	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6
2 vai 98	3.9	3.2	2.7	1.9	1.6	1.4	1.2	1.1	1.0	1.0	0.9	0.9	0.8
4 vai 96	5.4	4.5	3.8	2.7	2.2	1.9	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.2
6 vai 94	6.6	5.4	4.7	3.3	2.7	2.3	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4
8 vai 92	7.5	6.1	5.3	3.8	3.1	2.7	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6
10 vai 90	8.3	6.8	5.9	4.2	3.4	2.9	2.6	2.4	2.2	2.0	2.0	1.9	1.8
12 vai 88	9.0	7.4	6.4	4.5	3.7	3.2	2.9	2.6	2.4	2.3	2.1	2.0	1.9
15 vai 85	9.9	8.0	7.0	5.0	4.0	3.5	3.1	2.9	2.6	2.5	2.3	2.2	2.1
18 vai 82	10.7	8.7	7.5	5.3	4.4	3.8	3.4	3.0	2.9	2.7	2.5	2.4	2.3
20 vai 80	11.1	9.1	7.8	5.5	4.5	3.9	3.5	3.2	3.0	2.8	2.6	2.5	2.4
22 vai 78	11.5	9.4	8.1	5.7	4.7	4.1	3.6	3.3	3.1	2.9	2.7	2.6	2.5
25 vai 75	12.0	9.8	8.5	6.0	4.9	4.2	3.8	3.5	3.2	3.0	2.8	2.7	2.6
28 vai 72	12.5	10.2	8.8	6.2	5.1	4.4	3.9	3.6	3.3	3.1	2.9	2.8	2.7
30 vai 70	12.7	10.4	9.0	6.4	5.2	4.5	4.0	3.7	3.4	3.2	3.0	2.8	2.7
32 vai 68	12.9	10.6	9.1	6.5	5.3	4.6	4.1	3.7	3.5	3.2	3.1	2.9	2.8
35 vai 65	13.2	10.8	9.4	6.6	5.4	4.7	4.2	3.8	3.5	3.3	3.1	3.0	2.8
40 vai 60	13.6	11.1	9.6	6.8	5.5	4.8	4.3	3.9	3.6	3.4	3.2	3.0	2.9
45 vai 55	13.8	11.3	9.8	6.9	5.6	4.9	4.4	4.0	3.7	3.5	3.3	3.1	2.9
50 vai 50	13.9	11.3	9.8	6.9	5.7	4.9	4.4	4.0	3.7	3.5	3.3	3.1	3.0

Lai noteiktu statistisko mērījuma kļūdu, ir jāzina respondentu skaits attiecīgajā grupā un rezultāts procentos. Izmantojot šos lielumus, tabulas attiecīgajā iedaļā var atrast statistiskās mērījuma kļūdas robežas +/- procentos ar **95% varbūtību**.

Projekta darba grupa: Arnis Kaktiņš, Atis Putniņš, Līga Savicka, Mārtiņš Krontāls,
Ingeborga Daila Zīriņa

Par lauka darba norisi atbildīgās: Santa Tiona, Madara Vingre, Karīna Šterna

Datu masīvu veidoja: Liene Līvmane, Kristīne Ādmīne

SKDS

tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs

Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010

Tālr.: +371 67 312 876, e-pasts: skds@skds.lv

www.skds.lv